

BIULETYN BIAŁSKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ

Miesięcznik Białkopodlaskiej Izby Rolniczej

WESOŁYCH ŚWIAT

Szanowni Rolnicy !

Z okazji Świąt Bożego Narodzenia oraz Nowego Roku pragnę złożyć Państwu najserdeczniejsze życzenia wszelkiej pomyślności, pogody ducha oraz wytrwałości w ciężkiej pracy rolnika.

Mam nadzieję, że nadchodzący 1998 rok przyniesie poprawę doli ludzi pracujących na wsi a trud Państwa pracy będzie lepiej nagradzany.

W imieniu Zarządu
Białkopodlaskiej Izby Rolniczej

Jan Stasiuk

Prezes BJR

W NUMERZE:

■ Walne Zgromadzenie Białkopodlaskiej Izby Rolniczej

■ Regionalny Program Restrukturyzacji i Rozwoju Ogrodnictwa

■ System kwot mlecznych w UE i jego skutki

■ Grupy producenckie - tryb organizowania

■ Możliwości rozwoju polskich gospodarstw rolniczych

■ Popyt na kredyty inwestycyjne w 1998r.

■ Umowy zawierane w związku z zaprzestaniem działalności rolniczej

Biuletyn Białkopodlaskiej Izby Rolniczej
Adres Redakcji: 21-500 Biała Podlaska, ul. Brzeska 41
Tel. (057) 3420032, 3443014; Fax. (057) 3420032

Jacek Janiszewski Minister Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

37-letni polityk, prezes Stronnictwa Konserwatywno-Ludowego, Minister Rolnictwa w rządzie Hanny Suchockiej, ostatnio dyrektor oddziału Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa.

Nowy minister jest przeciwnikiem klasowego myślenia o rolnictwie, cel zaporowych, dopłat do paliw. Jego zdaniem reforma wsi wymaga od mieszkańców rezygnacji z przekonania, że należą im się szczególne względy. Według niego rolnicy powinni być traktowani na równi z innymi obywatelami.

REGIONALNY PROGRAM RESTRUKTURYZACJI I ROZWOJU OGRÓDNICTWA W MAKROREGIONIE ŚRODKOWO-WSCHODNIM

Z dniem 21 listopada br. wszedł w życie Regionalny Program Restrukturyzacji i Rozwoju Ogrodnictwa w Makroregionie Środkowo-Wschodniej Polski zatwierdzony przez Ministerstwo Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej.

Programem objęte są województwa wschodniej Polski w tym białkopodlaskie. Przewiduje on uruchomienie nowych linii kredytowych dla producentów rolnych oraz przedsiębiorstw przemysłu rolno-spożywczego na cele inwestycyjne.

Procedury wymagane przy ubieganiu się o kredyt są podobne jak przy innych kredytach korzystających z dopłat Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa.

Przeznaczenie kredytów udzielanych gospodarstwom rolnym:

■ zakładanie nowych nasadzeń plantacji wieloletnich oraz rekultywacja lub modernizacja istniejących nasadzeń (karczowanie, zagęszczanie, pielęgnacja, grodzenie),

■ zakup maszyn i urządzeń niezbędnych do prowadzenia produkcji sadowniczej i warzywniczej:

do uprawy gleby i pielęgnacji roślin tzn.: mikrociągniki, siewniki precyzyjne, siewniki do nawozów mineralnych, sadzarki do rozsąd, opryskiwacze ciągnikowe, spulchniacze obrotowe zawieszane, zraszacze i deszczownie,

do zbioru ziemiopłodów tzn.: kopaczki do cebuli i

marchwi, kombajny do zbioru porzeczek, fasoli, marchwi, buraków, porów, pomidorów, cebuli, selerów i innych,

zakup folii, rusztowań i konstrukcji szklarni i tuneli,

zestawy sortujące do owoców, warzyw,

doniczkarki ogrodnicze, sekatory pneumatyczne, rozdrabniacze gałęzi,

■ modernizacja lub budowa zaplecza magazynowego i chłodniczego, przechowalni oraz zaplecza do wstępnego uszlachetniania produkcji,

zakup maszyn i urządzeń do wstępnego przygotowania płodów rolnych do sprzedaży (czyszczenie, mycie, sortowanie, pakowanie),

zakup urządzeń schładzających i klimatyzacyjnych komór w przechowalniach,

zakup urządzeń transportowych - przenośniki, wózki itp.,

zakup maszyn do opakowań zbiorczych i paletyzacji,

■ zakup nasion i materiału rozmnożeniowego w przypadku realizacji przedsięwzięcia inwestycyjnego związanego z uruchomieniem lub wznowieniem produkcji.

Warunki jakie muszą spełniać podmioty ubiegające się o kredyt:

■ powierzchnia gospodarstwa rolnego powyżej 1 ha,

■ prowadzenie upraw na powierzchni minimum:

sad 2,0 ha,

krzewy jagodowe, truskawki 0,3 ha,

warzywa 0,5 ha,

mącznik roślin sadowniczych 1,0 ha,

■ działki specjalne produkcji rolnej:

uprawy pod osłonami o powierzchni minimum 0,1 ha,

■ stosowanie przez gospodarstwo do nasadzeń w pełni kwalifikowanego materiału nasiennego i szkółkarskiego

■ podpisanie przez kredytobiorcę wieloletnich umów na zbyt warzyw i owoców z wyjątkiem jabłek deserowych oraz uprawianych pod osłonami pomidorów, papryki i ogórków.

BALCEROWICZ O ROLNICTWIE

Leszek Balcerowicz, Minister Finansów, który wprowadzał Jacka Janiszewskiego, nowego Ministra Rolnictwa do resortu, w następujący sposób prezentował koncepcję działania nowego rządu w sferze rolnictwa:

„Problem wsi i rolnictwa jest mi bliski. Mój ojciec był rolnikiem. Dziś musimy przyjąć dwa założenia: po pierwsze - patrzeć na całą wieś a nie tylko na rolnictwo. Po drugie - trzeba pobudzić proces wykorzystania przez ludność rolniczą nowych szans, bo rozwój działalności pozarolniczej na wsi jest drogą do polepszenia dochodów i poprawy struktury rolnictwa.”

Z PRAC BIAŁKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ.

WALNE ZGROMADZENIE BIAŁKOPODLASKIEJ IZBY ROLNICZEJ

W dniu 17 listopada br. w sali konferencyjnej Urzędu Wojewódzkiego w Białej Podlaskiej odbyło się Walne Zgromadzenie Białkopodlaskiej Izby Rolniczej. Od ostatniego posiedzenia tj. od marca br. upłynęło kilka miesięcy. Delegaci BIR zbrali się by ocenić co w tym okresie udało się osiągnąć oraz przyjąć kierunki działań na przyszłość.

Przyjęto ponadto w drodze uchwał szereg decyzji regulujących działalność BIR. Należą do nich:

- uchwalenie zmian w Budżecie Białkopodlaskiej Izby Rolniczej,
- zgoda na przystąpienie do Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Wielkopolska”,
- zgoda na przystąpienie do Lubelskiej Giełdy Rolno-Ogrodniczej S.A. w Lublinie,
- zgoda na przystąpienie do Regionalnego Porozumienia Izb Rolniczych Północno-Wschodniej Polski,
- decyzja o nabyciu nieruchomości pod siedzibę BIR.

Dyskusje jakie przebiegały na Walnym Zgromadzeniu dotyczyły głównie aktualnych problemów rolnictwa i możliwości skutecznego ich przewycięzania. Delegaci zobowiązali Zarząd BIR do syntetycznego opracowania zgłaszanych spraw i wniosków i przekazania ich instytucjom mającym wpływ na kształt polskiego rolnictwa.

Poniżej prezentujemy uzgodnione 21.11.97 na posiedzeniu Zarządu BIR i Przewodniczących Komisji Problemowych Izby stanowisko w kwestiach zgłaszanych na Walnym Zgromadzeniu.

W trosce o sytuację w rolnictwie Białkopodlaska Izba Rolnicza wyraża stanowisko w sprawie aktualnych problemów mieszkańców wsi.

Walne Zgromadzenie obradujące w dniu 17.11.97 r. kieruje apel do wszystkich instancji państwowych (parla-

Nie brakowało wystąpień i dyskusji.

Nad sprawnością obrad czuwał Zarząd.

mentarnych, rządowych i administracyjnych) o podjęcie natychmiastowych działań w kierunku poprawy obecnej sytuacji w rolnictwie oraz w celu zapewnienia godziwych warunków życia społeczności wiejskiej.

Brak opłacalności produkcji rolnej, zanikający rynek zbytu, niczym nie kontrolowany napływ subwencjonowanych towarów rolno-spożywczych z zagranicy, brak skutecznych barier w imporcie w połączeniu z wadliwą polityką państwa w tym zakresie - pogarszają sytuację polskiego rolnictwa.

Musimy pamiętać, że jednym z podstawowych zadań państwa jest ochrona interesów jego obywateli, nawet w warunkach gospodarki rynkowej.

Mimo tego daje się zauważyć brak takiej ochrony. Dlatego też domagamy się takiego systemu, który zapewniłby kontrolę państwa nad importem produktów rolnych, zalewających w chwili obecnej nasz kraj. Chodzi tu zwłaszcza o nadmierny import pszenicy paszowej, kukurydzy, rzepaku, jęczmienia, otrąb i mączki ziemniaczanej.

Apelujemy o:

- uruchomienie mechanizmów wstrzymujących import zbóż i przetworów zbożowych,
- uruchomienie przez ARR interwencyjnego skupu mięsa wołowego,
- wprowadzenie skutecznych rozwiązań, które poprawiłyby katastrofalną sytuację na rynku zbożowym na którą składa się brak możliwości zbytu i niski poziom cen w skupie,
- zwiększenie kompetencji Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej w sprawach związanych z regulowaniem importu zbóż,
- zapewnienie środków na postęp biologiczny w rolnictwie,
- zapewnienie stałego udziału przedstawicieli krajowej Rady Izb Rolniczych w podejmowaniu strategicznych decyzji interwencyjnych na rynku rolnym,
- przyspieszenie prac związanych uruchomieniem Agencji Promowania Marketingu i Eksportu,
- zwiększenie nakładów w budżecie państwa na sektor rolnictwa, które umożliwią poprawę obecnej sytuacji.

Walne Zgromadzenie Białkopodlaskiej Izby Rolniczej apeluje o dokonanie aktualnej oceny sytuacji w rolnictwie na forum parlamentu i podjęcie skutecznych działań dla poprawy bytu ludzi na wsi.

**Z upoważnienia Walnego Zgromadzenia
Białkopodlaskiej Izby Rolniczej
Zarząd BIR**

SYSTEM KWOT MLECZNYCH W UNII EUROPEJSKIEJ I JEGO SKUTKI

Najistotniejsze znaczenie dla regulacji rynku mleka i produktów mleczarskich w UE ma system kwot mlecznych (kontyngentowania). **Kwota (kontyngent) na mleko oznacza limit ilości tego surowca, jaką producent może sprzedać lub zakład mleczarski może skupić bez konieczności odprowadzania specjalnej opłaty.** Kwota ta może być przydzielana bezpośrednio producentowi mleka - formuła A obowiązująca w większości krajów UE lub zakładowi mleczarskiemu, który dzieli ją pomiędzy swoich dostawców - formuła B stosowana w Wielkiej Brytanii. Kwota jest ustalana dla wszystkich krajów Wspólnoty, np. w roku gospodarczym 1992/93 było to 103 755 tys. ton. Następnie ustalona kwota podlega podziałowi pomiędzy państwa członkowskie. Kwoty narodowe są rozdzielane pomiędzy rejony, a następnie na mleczarnie i producentów mleka. Na wypadek zakłóceń na rynku mleka określa się także kwotę rezerwową. W ramach kwot narodowych wyodrębnia się:

- kwoty sprzedaży detalicznej przyznawane producentom sprzedającym mleko bezpośrednio konsumentom;
- kwoty sprzedaży hurtowej mleka sprzedawanego do spółdzielni lub zakładów przetwórczych.

Kwoty są przywiązane do producenta, ale istnieje możliwość ich sprzedaży, dzierżawy, leasingu lub realokacji nie-wykorzystanych kwot mleka, pomiędzy producentami lub regionami. System kwot ulegał ciągłym zmianom oraz był przedmiotem krytyki ze strony producentów i niektórych krajów (np. Wielkiej Brytanii). Należy jednak podkreślić, że swoje zasadnicze cele i zadania osiągnął. Do podstawowych skutków wprowadzenia kwot na mleko zaliczyć można już obecnie:

- ograniczenie produkcji mleka w poszczególnych krajach,
- stopniową zmianę struktury produkcji mleczarskiej,
- przyspieszenie procesów koncentracji produkcji w gospodarstwach - w tym wypadanie z produkcji najmniejszych stad krów oraz stabilizację cen na mleko i produkty mleczarskie, a tym samym stabilizację dochodów producentów mleka;
- stabilizację cen na produkty mleczarskie na rynku oraz rozszerzenie asortymentu nowych, wysokiej jakości produktów. W efekcie wzrosło spożycie mleka i serów oraz zahamowany został spadek spożycia masła;
- zmniejszenie kosztów interwencji rynkowej;
- zmniejszenie zapasów produktów mleczarskich do uzasadnionej sytuacji rynkowej rozmiarów;
- zmiany w strukturze przetwórstwa mleka - wzrosła produkcja mleka i napojów, twarożków, serów, natomiast zmniejszyła się produkcja mleka odtuszczonego i masła.

W wyniku tych działań sektor przetwórstwa mleka stał się jednym z najbardziej dochodowych sektorów przetwórstwa żywności w Unii. Do wad tego systemu zaliczyć można:

- wpływ na regionalne obniżenie dochodów producentów mleka (np. w Bawarii);
- upadek małych i średnich gospodarstw;
- wzmacnianie pozycji przetwórstwa wobec producentów;
- wysokie koszty zarządzania rynkiem mleka i rozrastanie się administracji na różnych szczeblach, w tym także w zakładach.

Przykładowo we Francji prawidłowym rozliczeniem limitów produkcji i egzekwowaniem kar za nadprodukcję mleka zajmuje się specjalny Urząd ds. Mleka - ONILAIT. Jest to instytucja państwowa, współdziałająca z ministerstwami rolnictwa i finansów, która oprócz regulacji produkcji podejmuje też działania

doskonalące jakość mleka i wyrobów mleczarskich, ochronę produktów markowych, promocje produktów (nie marek) na rynku oraz dostarcza informacji o aktualnej i przewidywanej sytuacji na rynku mleka i jego przetworów.

Podobne rozwiązanie należałoby jak najszybciej rozważyć i wdrożyć dla potrzeb polskiego mleczarstwa. Może to być pomocne nie tylko dla potrzeb nieuchronnej przecież regulacji rynku mleka w Polsce, ale przede wszystkim w procesie integracji ze strukturami Unii oraz związanymi z tym negocjacjami. W pierwszym okresie wokół tego urzędu mogłyby integrować się eksperci uczestniczący w tych negocjacjach. Tu także mogłyby powstawać niezbędne zestawy informacji, opracowania i dokumenty wykorzystywane w procesie negocjacji. O kierunku planowanych zmian nie tylko w systemie kwotowania, ale w całej polityce w sektorze mleczarskim, nie zdecydowała jednak krytyka dotychczasowego systemu. Wynikają one przede wszystkim z dwóch przesłanek:

- ustaleń końcowych Rundy Urugwajskiej GATT;
- powiększenia Unii o nowych członków.

Zgodnie z ustaleniami RU GATT Unia musi zredukować subsydiowanie eksportu produktów mleczarskich przy jednoczesnym większym otwarciu rynku na towary importowane. Z tych powodów Unia musi znaleźć inne sposoby zagospodarowania nadwyżek produktów mleczarskich lub zmniejszyć produkcję mleka. Proponowane są różne rozwiązania. Wielka Brytania skłania się do zniesienia kwot mlecznych oraz zredukowania systemu wspierania producentów i przetwórców mleka, a także poziomu ochrony granicznej, co pozwoliłoby na łagodne przejście do wolnego rynku do 2005 roku. Niemcy wołają utrzymać wysokie ceny i protekcję przy funkcjonowaniu systemu kwotowego oraz stopniowym zmniejszaniu wydatków budżetowych. Rozwiązaniem pośrednim jest proponowany system dwukrotowy, uzupełniony przez płatności kompensacyjne dla producentów mleka. Polega on na rozdzieleniu produkcji mleka na:

- kwotę A** - równoważną z obecnie funkcjonującą i tak samo rozliczaną;
- kwotę B** - nadwyżki produkcyjnej przeznaczanej na eksport, która nie byłaby jednak objęta subwencjami.

Pozwoliłoby to zwiększyć produkcję mleka i jednocześnie wypełnić zobowiązania RU GATT. Ku temu rozwiązaniu skłaniają się Dania, Francja oraz Holandia. Duże zagrożenie dla dotychczasowych zasad regulacji rynku mleka stanowi powiększenie UE o nowe państwa, w tym dysponującą znacznym potencjałem Polskę. Wspieranie istniejącego już poziomu produkcji mleka w państwach Europy Środkowej, przy obecnie funkcjonującym systemie subsydiowania w UE jest nie do przyjęcia z finansowego punktu widzenia. Podobnie wprowadzenie na rynki UE nowych podmiotów i uczestników może stanowić zagrożenie dla sprawności tego systemu, a zwłaszcza utrzymywania zapasów produktów mleczarskich i subwencjonowania konsumpcji. W tej sytuacji należy się liczyć z pilnymi działaniami modyfikującymi system interwencji rynkowych UE. Nastąpić musi istotna liberalizacja rynku wewnętrznego Unii, co w połączeniu z planowanymi (w wyniku realizacji ustaleń RU GATT) ułatwieniami w dostępie do rynku mleka, podniesie w sposób istotny możliwości konkurencyjne polskich produktów mleczarskich. Eksperci UE nie przewidują jednak istotnego wzrostu importu produktów mleczarskich do Unii, uznając, że sektor mleczarski UE (w tym zwłaszcza przetwórstwo) jest konkurencyjny wobec podobnych sektorów w innych krajach. W tym też kontekście należy rozważać konkurencyjność polskiego sektora mleczarskiego i jego zdolności rozwojowe.

JAK BRONIĆ ROLNICZYCH SPRAW

FORMALIZACJA PRACY GRUPY PRODUCENCKIEJ (cz.1)

Kiedy już wszystko mamy domówione w gronie członków - założycieli grupy, ustaliliśmy cele dla których się organizujemy i sposoby jakimi chcemy je osiągnąć, wybraliśmy formę prawną, możemy przystąpić do finalizowania prac związanych z organizacją grupy.

Przygotowanie statutu

Bardzo ważnym zadaniem jest przygotowanie statutu grupy. Zgodnie z wymogami ustawowymi statut obligatoryjnie powinien zawierać, w przypadku spółdzielni:

- oznaczenie nazwy z dodatkiem „spółdzielnia” lub „spółdzielczy” i podaniem jej siedziby,
- przedmiot działalności spółdzielni oraz czas trwania, o ile założono ją na czas określony,
- wysokość wpisowego oraz wysokość i ilość udziałów, które członek obowiązany jest zadeklarować, terminy wnoszenia i zwrotu oraz skutki nie wniesienia udziału w terminie, jeżeli statut przewiduje wnoszenie więcej niż jednego udziału, może określać ich górną granicę,
- prawa i obowiązki członków,
- zasady zwoływania walnych zgromadzeń, obradowania na nich i podejmowania uchwał,
- zasady i tryb wyboru oraz odwołania członków organów spółdzielni,
- zasady podziału nadwyżki bilansowej (dochodu ogólnego) oraz pokrywania strat spółdzielni.

Statut ponadto powinien zawierać postanowienia, których wprowadzenia wymagają przepisy ustawy Prawo Spółdzielcze, oraz może zawierać inne postanowienia. Szczególnie należy zwrócić uwagę na te zapisy w ustawie, które pozwalają na wprowadzenie zapisów w statucie w zależności od decyzji samych członków.

W przypadku zrzeszenia statut powinien określać:

- nazwę i siedzibę zrzeszenia,
- podmiotowy i terytorialny zakres jego działania,
- cele i zadania zrzeszenia i środki ich realizacji,
- zakres i przedmiot działalności gospodarczej,
- sposób wstępowania i występowania członków oraz przyczyny utraty członkostwa,
- prawa i obowiązki członków,
- sposób ustanawiania składek członkowskich,
- organa zrzeszenia i ich kompetencje, okres kadencji oraz tryb ich powoływania i odwoływania przed upływem kadencji,
- warunki podejmowania i ważności uchwał organów zrzeszenia,

- sposób reprezentowania zrzeszenia na zewnątrz i zaciągania zobowiązań,
- majątek zrzeszenia oraz sposoby dysponowania tym majątkiem,
- sposób zaciągania przez zrzeszenie zobowiązań finansowych,
- zasady podziału nadwyżki z prowadzonej działalności gospodarczej,
- sposób zmiany statutu,
- tryb likwidacji zrzeszenia.

W każdym przypadku bardzo ważne jest, obok innych spraw, precyzyjne określenie celów i zadań grupy.

Zebranie założycielskie i rejestracja sądowa

Ostatnim etapem tworzenia grupy, o czym pisałem w listopadzie, jest przeprowadzenie zebrania założycielskiego i złożenie dokumentów w sądzie rejestrowym. W trakcie zebrania założycielskiego należy ostatecznie przyjąć nazwę organizacji i podjąć uchwałę o jej powołaniu, a także omówić i ustalić statut. Poza tym należy wybrać komitet założycielski (w przypadku zrzeszenia i stowarzyszenia) lub organy zgodnie ze statutem spółdzielni (rada nadzorcza, zarząd). Komitet założycielski bądź zarząd spółdzielni zobowiązane są do złożenia dokumentów do rejestracji grupy w sądzie.

Dokumenty wymagane przy rejestracji w sądzie:

- wniosek o rejestrację zawierający:
 - ☉ nazwę właściwego sądu rejestrowego,
 - ☉ nazwę organu ubiegającego się o rejestrację (Komitet Założycielski, Zarząd) oraz pełną nazwę organizacji,
 - ☉ adres do korespondencji,
 - ☉ właściwy wniosek o wpis do rejestru z podaną podstawą prawną,
 - ☉ spis załączników,
 - ☉ podpisy członków organu ubiegającego się o rejestrację;
- Statut podpisany przez wszystkich członków założycieli - 2 egzemplarze w przypadku zrzeszenia i spółdzielni, 3 - w przypadku stowarzyszenia;
- Lista członków założycieli (2 egz.), składająca się z następujących rubryk:
 - ☉ imiona członków,
 - ☉ data i miejsce urodzenia,
 - ☉ miejsce zamieszkania,
 - ☉ własnoręczny podpis.
- Protokół zebrania (2 egz.);
- Protokół z wyborów Komitetu Założycielskiego, Zarząd (2 egz.);
- Program zebrania założycielskiego;
- Lista obecności na zebraniu

W następnym artykule postaram się przedstawiać kolejne kroki związane z formalizacją pracy grupy po jej zarejestrowaniu.

Witold Boguta

Fundacja Spółdzielczości Wiejskiej

ANALIZY

MOŻLIWOŚCI ROZWOJU POLSKICH GOSPODARSTW ROLNICZYCH

Zmieniające się warunki gospodarowania w rolnictwie oraz przyszłe członkostwo w Unii Europejskiej powodują, że coraz częściej zastanawiamy się, jak będzie wyglądało polskie gospodarstwo rolne mające szanse na utrzymanie pracujących w nim osób.

Jedną z najważniejszych przesłanek tworzących podstawy rozwoju gospodarstw rolniczych jest skala ich produkcji. Aby odpowiedzieć na pytanie o minimalną wielkość gospodarstw, które mogą adaptować się do istniejących współcześnie warunków odwołano się do metody modelowej.

Większość modeli gospodarstw została opracowana w oparciu o dane zaczerpnięte z analiz sporządzanych w Zakładzie Rachunkowości Rolnej IERiGŻ. Wyjątkiem są modele gospodarstw sadowniczych i drobiarskich, które opracowano wykorzystując dane z COBRO oraz parametry techniczno - produkcyjne przygotowane przez specjalistów.

Konstruując modele posłużono się najświeższymi, dostępnymi danymi z lat 1993-1995. Opracowując modele wykorzystano dane uśrednione, co pozwoliło ograniczyć wpływ przypadkowych wahań plonów roślin uprawnych oraz cyklicznych zmian cen na opłacalność produkcji rolniczej.

Przystępując do sporządzania modeli założono, że:

- ☞ w gospodarstwie pracują stale dwie osoby;
- ☞ rozmiary i struktura produkcji pozwalają osiągać całkowite dochody pracujących w gospodarstwie osób na poziomie parytetowym oraz akumulować środki na reprodukcję rozszerzoną; kwota akumulacji przeznaczona na ten cel winna sięgać 20% dochodów przeznaczonych na utrzymanie użytkownika gospodarstwa i jego rodziny;
- ☞ gospodarstwa przestrzegają zasad dobrej praktyki rolnej

czej (np. przestrzegają zasad gospodarki płodozmianowej, ograniczającej ujemne skutki rolnictwa dla środowiska);
☞ zarówno uzyskiwane dochody, jak i parametry techniczno-produkcyjne zostały zróżnicowane w zależności od skali produkcji.

Łączne zakładane środki własne gospodarstw modelowych służące reprodukcji majątku (prostej i rozszerzonej) wynoszą średnio 44% kwoty, będącej wynagrodzeniem pracy użytkownika gospodarstwa oraz członków ich rodzin. Charakterystykę gospodarstw wzorcowych (modelowych, które tworzą przesłanki do kontynuowania procesu reprodukcji rozszerzonej) zawiera Tabela 1. Zwracają uwagę następujące kwestie, a mianowicie:

- ☞ zróżnicowany obszar modelowych gospodarstw zależnie od kierunku(struktury) produkcji,
- ☞ niepełne wykorzystanie zasobów pracy większości gospodarstw; jest to w dużym stopniu rezultat sezonowego zapotrzebowania na ten czynnik produkcji, co oznacza, że w tzw. sezonach martwych gospodarstwa dysponują nadwyżkami pracy;
- ☞ gospodarstwo modelowe, ukierunkowane na produkcję zbóż towarowych i nasion roślin oleistych lub strączkowych jest gospodarstwem bezinwentarzowym; jego względna trwałość z przyrodniczego punktu widzenia, zapewnia stosowne zmianowania oraz przyorywania odpowiednio spreparowanej słomy.

Opracowane modele charakteryzują się taką skalą produkcji i jej organizacją oraz technikami i technologią, które dają im możliwości rozwoju i adaptacji do zmieniającego się otoczenia. W dalszej części opracowania poddane zostaną natomiast ocenie kierunki dalszych przemian wybranych gospodarstw modelowych w następnym dziesięcioleciu (lata 1998-2007).

Określając tempo i kierunek dalszych przemian, przyjęto następujące założenia:

- ☞ nożyce cen (relacja przyrostu cen produktów do przyrostu cen środków produkcji) będą niekorzystne dla rolnictwa, a

Tabela 1. Modele gospodarstw posiadających warunki do kontynuowania procesu rozszerzonej reprodukcji majątku trwałego

Rodzaj gospodarstwa	Grupy/gatunki uprawianych roślin	Pogłowie zwierząt	Obszar użytków w ha	Jakość gleb	Roczna produkcja towarowa	Stopień wykorzystania zasobów pracy rodziny
zbożowe	zboża, rzepak/strączkowe	bez inwentarza żywego	20.0	gleby klas powyżej IVa	zboża 55 t rzepak 16 t	21.4 %
wyspecjalizowane mleczne	zboża, uprawy pastwne	12 krów + jałówek reprodukcyjne	14.5	do 35 % gleb klasy VI-IVb, reszta gleby klas wyższych	zboża 15 t mleko 45 t żywiec wołowy 1,5 t	63.9 %
wyspecjalizowane w chowie żywca wieprzowego	zboża, pastwne	8-9 macior z pełnym odchodem prosiąt	11.0	iw.	żywiec wieprzowy 14 t	46.4 %
wyspecjalizowane sadownicze	jabłonie odmiany: letnie, jesienne, zimowe		6.0	III-IV klasy	jabłka 110 - 120 t	84.3 %
wyspecjalizowane w produkcji jaj kurzych		6000 niosek	do 1 ha		1.2 mln szt. jaj	konieczny donajem robocizny

Tabela 2. Kierunki ewolucji wybranych gospodarstw modelowych w latach 1998 - 2007.

Gospodarstwa specjalizujące się w produkcji:	Lata		Zmiana w % 1998 = 100
	1998	2007	
Żywność wieprzowa: - obszar użytków rolnych w ha - produkcja roczna żywności w tonach	11,0 14,0	12,3 19,0	111,8 136,7
Jabłko: - obszar sadu w ha - produkcja roczna jabłek w tonach	6,0 110-120	8,0 160-180	133 145-150
Jaj spożywczych: - liczba niosek - liczba jaj w roku w mln	6000 1,2	7400 1,6	123 133

odpowiedni wskaźnik (ustalony na podstawie danych niemieckich z lat 1950-1990) wyniesie 91 % na jedną dekadę;
 ➔ dochody realne polskiego społeczeństwa będą rosły w tempie 3% rocznie,
 ➔ w trudnych warunkach ekonomicznych gospodarstwa będą unowocześniać technikę i technologię produkcji, aby zwiększyć jej efektywność; w sporządzonych szacunkach przyjęto zatem dodatkowe szczegółowe założenia, jak np. to, że plony zbóż będą rosły (tak jak w krajach UE) w tempie 0,8 dt rocznie.

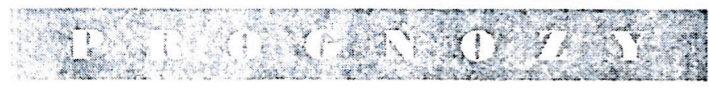
Z przeprowadzonych obliczeń wynika (Tabela 2), że skala produkcji musi stale wzrastać po to, by gospodarstwa nie utraciły zdolności adaptacji do silnie zmieniającego się i zarazem mało korzystnego otoczenia.

Istota sprawy nie polega zatem na rozdrobnieniu struktury agrarnej polskich gospodarstw, lecz na stałej ich adaptacji do zmieniającego się otoczenia. Dostatecznie duża skala produkcji określona zarówno obszarem, jak również zainwestowanym kapitałem i nakładami pracy jest jedną z ważniejszych przesłanek, że będą one w stanie modernizować unowocześniać swój potencjał wytwórczy tak, aby w chwili integracji z Unią Europejską mogły sprostać konkurencji ze strony producentów rolnych innych krajów.

Zakończenie

Reasumując można stwierdzić, że analiza najważniejszych grup gospodarstw rolniczych wskazuje na to, że integrując się z Unią Europejską możemy narazić na szwank przyszłe bezpieczeństwo żywnościowe kraju. Zabraknie bowiem gospodarstw, które poza bieżącym dostarczaniem dostatecznie dużej podaży produktów rolniczych, będą w stanie kontynuować restrukturyzację i modernizację swego potencjału wytwórczego. Można oszacować, że liczba takich gospodarstw powinna wynieść 500-600 tys., podczas gdy obecnie grupa ta jest o około połowę mniej liczna. Celowe ze wszech miar jest zatem takie ukierunkowanie naszej polityki rolnej oraz koncentracja szczupłych środków budżetowych, aby w stosunkowo krótkim czasie znacznie powiększyć liczbę towarowych, efektywnie funkcjonujących i skutecznie adaptujących się do otoczenia gospodarstw.

Wojciech Józwiak
 Problemy Integracji
 Rolnictwa 2/97

POTENCJALNY POPYT NA KREDYTY INWESTYCYJNE W 1998 R.

Miarą potencjalnego popytu na kredyty inwestycyjne jest liczba pozytywnie zaopiniowanych przez ODR planów przedsięwzięć inwestycyjnych oraz wielkość wnioskowanych kwot kredytów przeznaczonych na sfinansowanie tych przedsięwzięć.

W1998r. należy się spodziewać stabilizacji a nawet spadku wielkości popytu na kredyty inwestycyjne, jednak w ramach ich struktury przewiduje się przesunięcia popytu pomiędzy poszczególnymi liniami. Obserwuje się wyraźny spadek zainteresowania podstawowymi kredytami inwestycyjnymi na korzyść pozostałych linii kredytowych. Wynika to przede wszystkim z wprowadzenia przez Agencję kredytów o niższym oprocentowaniu dla kredytobiorcy i dłuższym okresie spłaty. Chodzi m.in. o kredyty przeznaczone na utworzenie lub urządzenie gospodarstw przez młodych rolników, nowe linie kredytowe wprowadzone w ramach kredytów branżowych i regionalnych oraz kredyty na przedsięwzięcia inwestycyjne tworzące nowe miejsca pracy w działalnościach pozarolniczych. Potencjalny popyt w ramach tych linii kredytowych wykazuje silne tendencje wzrostowe. Wyjątkiem jest malejący popyt na kredyty inwestycyjne w ramach linii kredytowej na zakup gruntów. Mimo, że warunki spłaty kredytów zaciągniętych w ramach tej linii kredytowej są tak samo korzystne dla kredytobiorcy, jak w przypadku linii kredytowej dla młodego rolnika. malejący popyt spowodowany jest w wielu rejonach kraju małą podażą gruntów rolnych.

UWAGA ROLNICY !

Szczeciniarsko-Szczotkarska Spółdzielnia Inwalidów w Międzyrzeczu Podlaskim

ZAKUPI:

kłody i tarcicę liściastą, nieobrzynaną OLCHA-BRZOZA

Pozyskaną z drewna świeżo tartego w grubościach cięcia:
 OLCHA: 65, 50, 38 mm
 BRZOZA: 54, 27 mm
 DŁUGOŚCI:
 OLCHA od 3,5 m, BRZOZA od 3 m

Kłody odbieramy własnym transportem - warunek: wyciągnięte do drogi i w ilości powyżej 10 m3

Warunki płatności do uzgodnienia w sp-ni tel. 3714276 (w godz. 7.00-15.00) lub po 18.00 w dni wolne od pracy

Przy odbiorze należności potrzebny jest dowód osobisty, nakaz podatkowy i asygnata

ZARZĄD SP-NI

UMOWY ZAWIERANE W ZWIĄZKU Z ZAPRZESTANIEM PROWADZENIA DZIAŁALNOŚCI ROLNICZEJ

(cz.2)

W poprzednim numerze biuletynu pisaliśmy o umowach zawieranych w związku z zaprzestaniem działalności rolniczej. Poniżej prezentujemy kolejną porcję wiedzy na ten temat.

Umowa z następcą cd.

Jeżeli rolnik zmarł przed wykonaniem umowy z następcą, który pracował w jego gospodarstwie co najmniej 5 lat, następca może żądać wykonania tej umowy przez spadkobierców rolnika. Roszczenie następcy ma pierwszeństwo przed roszczeniami z tytułu zapisów.

Przepisy ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników przewidują także możliwość przekazania gospodarstwa rolnego na własność Skarbu Państwa. Przejęcia takiego dokonuje na wniosek właściciela gruntów Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa. Taka forma przekazania jest możliwa tylko wtedy, gdy rolnik lub jego małżonek ma ustalone prawo do emerytury inwalidzkiej rolniczej, a nie zawarł umowy z następcą i nie ma możliwości sprzedaży nieruchomości wchodzących w skład gospodarstwa rolnego co najmniej po cenie odpowiadającej ich oszacowaniu przepisów o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa. Niemożliwość sprzedaży gospodarstwa rolnego powinna być stwierdzona stosownym zaświadczeniem wydanym przez Agencję Własności Rolnej Skarbu Państwa lub upoważnionego przez tą Agencję wójta. Takie przejęcie nieruchomości i ustalenie odpłatności, która nie może przewyższać wartości nieruchomości ustalonej według przepisów o sprzedaży nieruchomości Agencji - następuje na podstawie decyzji.

Inne formy zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej.

Inne formy zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, a co za tym idzie przekazywanie gospodarstw rolnych odbywają się stosownie do przepisów prawa cywilnego. W świetle tych przepisów każda umowa, mocą której następuje przeniesienie własności i posiadania gospodarstwa rolnego na rzecz dowolnej osoby fizycznej lub prawnej powinna być zawarta w formie aktu notarialnego.

Przeniesienie własności i posiadanie gospodarstwa rolnego rolnik może więc dokonać np. w drodze:

- umowy sprzedaży,
- umowy darowizny (art. 888-902 k.c.),
- umowy o dożywocie (art. 908-916 k.c.),

☞ Umową taką rolnik może zapewnić sobie dodatkową pomoc i opiekę (np. dożywotnie utrzymanie) od osoby, która przejmuje własność gospodarstwa rolnego.

☞ W umowie tej można określić wymiar niektórych

świadczeń w naturze, zastrzec sobie służebność mieszkania lub prawo użytkowania wydzielonej z przekazanego gospodarstwa rolnego działki (pamiętając aby jej powierzchnia nie przekroczyła 1ha fizycznego lub 1 ha przeliczeniowego użytków rolnych).

☞ Przeniesienie własności nieruchomości na podstawie umowy o dożywocie następuje z jednoczesnym obciążeniem nieruchomości prawem dożywocia. W razie zbycia nieruchomości obciążonej prawem dożywocia nabywca ponosi także osobistą odpowiedzialność za świadczenia tym prawem objęte, chyba że stały się wymagalne w czasie, kiedy nieruchomość nie była jego własnością. Prawo dożywocia jest niezbywalne.

☞ Jeżeli z jakichkolwiek powodów wytworzą się między dożywcotnim, a zobowiązanym takie stosunki, że nie można wymagać od stron, żeby pozostały nadal w bezpośredniej ze sobą styczności, sąd na żądanie jednej z nich zamieni lub niektóre uprawnienia objęte treścią prawa dożywocia na dożywcotnią rentę odpowiadającą wartości tych uprawnień. W wyjątkowych wypadkach sąd może na żądanie zobowiązanego lub dożywcotnika, jeżeli dożywcotnik jest zbywcą nieruchomości, rozwiązać umowę o dożywocie.

☞ Także jeżeli zobowiązany z tytułu umowy o dożywocie zbył otrzymaną nieruchomość, dożywcotnik może żądać zmiany prawa dożywocia na dożywcotnią rentę odpowiadającą wartości tego prawa.

■ Umowy zamiany-art. 603-604 k.c.

☞ umową taką następuje przeniesienie własności i posiadania gospodarstwa rolnego w zamian za przeniesienie własności innej rzeczy np.: samochodu, domu jednorodzinnego. Nie stanowi jednak podstawy do uznania warunku zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej przeniesienia własności gospodarstwa rolnego w drodze zamiany na inne gospodarstwo rolne lub dział specjalny.

■ Zrzeczenie się nieruchomości

☞ Właściciel może wyzbyć się własności nieruchomości przez to, że się jej zrzecnie. Zrzeczenie się wymaga formy aktu notarialnego. Do zrzeczenia się własności nieruchomości potrzebna jest zgoda kierownika rejonowego organu rządowej administracji ogólnej. Nieruchomość, której własności właściciel się zrzekł, staje się własnością Skarbu Państwa (art. 179 k.c.).

Szczegółowe regulacje dotyczące form zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej zawarte są w ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 1993 r. Nr 71, poz. 342 z późn. zm.) oraz ustawie - Kodeks Cywilny.

**Porady Prawne
udzielane są w Biurze
Białkopodlaskiej Izby Rolniczej
w każdą środę od 12.00 do 14.00**